СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXI. Число 285. Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця, 7. грудня, 1923. VOL. XXXI. No. 285. Jersey City, N. J., Friday, December 7, 1923. THREE CENTS

КОНҐРЕС УКОНСТИТУВАВСЯ

ВАШІНҐТОН, 5. грудня. — По двох днях, страчених на безплодним голосованню, нині нарешті вибрано предсідателя палати послів. Вибрано ним конгресмена Фредерика Джилета, котрий дістав 215 голосів. Його противник, демократ Ґарет, дістав, як передше, всі демократичні голоси, себто 197.

З огляду на сей вибір президент Кулидж буде могти виголосити завтра свою програмову промову до спільного засідання обох палат конґресу.

РОЗЛАМ СЕРЕД ПРИХИЛЬНИКІВ КАНДИДАТУРИ ФОРДА

ДІТРОЙТ, 5. грудня. — На другий тиждень починається тут конференція прихильників кандидатури Форда на уряд президента Злучених Держав. Серед сих прихильників, однак, є поважний розкол, бо дітройські клюби Форда вважають сю конференцію за передвчасну та в конференції участи брати не хочуть.

„БЕЗЗУБИЙ" ЗАКОН ПРОТИ КЛЕНА

ОКЛАГОМА СИТІ, 5. грудня. — Палата послів оклагомської леґіслятури почала нині дебату над проєктом закона проти Клена, котрий домагається, аби кожда потайна орґанізація подавала урядови до відома спис своїх членів.

Посол Дисні назвав сей закон законом без зубів, однак заявився за його ухваленнєм, бо аж його переведенне в життє покаже вповні його бездоспішність та наклонить народ ухвалити через ініціятиву відповідні міри.

ГРОШЕВІ КЛОПОТИ ҐУБЕРНАТОРА ІНДІЯНИ

ІНДІЯНОПОЛИС, 5. грудня. — Федеральний суд розбирає тепер питанне, чи оголосити Мекґрея, ґубернатора стейту Індіяни, банкротом. Рівночасно в палаті ґубернатора відбувається конференція републиканських провідників сього стейту, яка має найти якийсь вихід для Мекґрея. Радять йому резиґнувати, заким суд видасть свій осуд.

СЛІДСТВО ПРОТИ ФАЛШИВИХ ЛІКАРІВ

ГАРТФОРД, Конектикат, 5. грудня. — Велика лава присяжних суддів, що розсліджує діяльність лікарів, лікаруючих на основі фалшивих лікарських диплъомів, постановила розслідити нових 50 случаїв смерти, які видалися її підозрілими.

КАРА ВЯЗНИЦІ ДЛЯ „КОРОЛЯ БУТЛЕҐЕРІВ"

ВАШІНҐТОН, 5. грудня. — Емануель Кеслер, котрого звали „королем бутлеґерів", а котрого лава присяжних суддів признала вчора винуватим нарушення проґибіції та обману уряду, дістав від судді 2 роки вязниці та 10,000 долярів ґривни. Подібні кари дістали його товариші.

ТРОЄ ЛЮДИЙ ПОГИБЛО ВІД ВИБУХУ ДЕСТИЛЯРНІ

НЮ ЙОРК, 5. грудня. — Наслідком вибуху приватної дестилярні алькоголічних напитків, укритої в однім ґаражу для автів, погибло троє людий, а четвертий відай помре наслідком попарень та покалічень. Проґибіційні аґенти найшли при тій нагоді 10,000 ґальонів денатурованого алькоголю.

СУДДЯ ПРОТИ НАГІНКИ ПОЛІЦІЙНОЇ

НЮ ЙОРК, 5. грудня. — Перед нюйорським діточим судом ставав нині 11-літний хлопчина Лев Ґранов, котрого поліція обжаловала за орґанізованне дітий до комуністичної орґанізації, ба ще й прозвала „молодим Троцьким". Суддя признав поліційні обжаловання за нестійкі та увільнив і хлопця і його матір, обжаловану за невідповідну опіку над дитиною. Поліція-ж веде свої розсліди над буцімто діточими комуністами далі.

ЗА ПОБИТТЄ ВЯЗНИКА

ФІЛЯДЕЛФІЯ, Па., 5. грудня. — Чарлса Санті, заступника головного начальника стейтової вязниці в сьому місті, поставлено на суд за побої вязників.

ХОЧУТЬ, АБИ МОЛОДІЖ ВЧИЛАСЯ БУДІВЛЯНИХ ПРОМИСЛІВ

БОФАЛО, Ню Йорк, 5. грудня. — Національна Будівляна Рада постановила розвести по всіх Злучених Державах кампанію за тим, щоби молодіж училася ріжних будівляних фахів.

БОРОТЬБА ЗА ВІРУ СЕРЕД БАПТИСТІВ

НЮ ЙОРК, 5. грудня. — Довготревала боротьба двох партій серед баптиської протестантської секти за питанне непорочного почаття Діви Марії дійшло до того, що провідники обох партій згодилися на публичну дебату в тій справі.

ФРАНЦІЯ ХОЧЕ ПЛАТИТИ, АЛЕ НЕ МОЖЕ

ВАШІНҐТОН, 5. грудня. — Перебуваючий тут французький сенатор Поль Діпій видав публичну заяву до американських ґазет, в котрій каже, що Франція признає свої довги супроти Злучених Держав, але тепер їх заплатити не в силі.

ЗАВОРУШЕННЯ В МЕКСИКУ

ІҐВАЛЯ, Мексико, 5. грудня. — Аґрарні рухавки в стейті Ґверері були розбиті, а учасники повстань утекли в гори. Всеж таки федеральний уряд уважає Фіґверу, провідника сього руха, за небезпечного бунтаря.

КУЛАЧНА БІЙКА В ФИЛИПИНСЬКІМ КОНҐРЕСІ

МАНІЛЯ, Филипини, 5. грудня. — В сенаті филипинської леґіслятури прийшло нині до бійки межи прихильниками ґубернатора Вуда а його противниками. Почав бійку сенатор Алехандріно, установлений Вудом, ударивши в лице другого сенатора. Спеціяльна комісія буде розсліджувати і подію і способи, якими Алехандріно завдячує своє іменованне.

СУДДЯ ЗАПОБІГАЄ ТРАГЕДІЇ

Підчас судової росправи, що відбувалася перед стейтовим суддею Ричардом Кенеді в Питсбурґу, станула яко свідок в справі свого мужа, якого хотіли віддати до дому для божевільних, пані Чузас, 50-літна старуха. Підчас допитування її адвокатом, женщина нагло огнівалася та, виявши з кармана револьвер, змірилася ним до адвоката. Присутні на салі свідки та видці стали зі страху втікати. Один суддя не стратив притомности: він скоро зіскочив зі свого крісла, підбіг до женщини та вирвав її револьвер був наладований. Її віддано зараз під лікарську обсервацію, бо заходить підозріння, що вона божевільна.

ДВА МІЛІОНИ ОСІБ МАЮТЬ ПРИСЛУХУВАТИСЯ ПРОМОВІ КЛИДЖА

Ріжні радіові підприємства постаралися о те, що промову президента Кулиджа з нагоди отворення 68-ого конгресу будуть слухати яких два міліони осіб, розкинених по всіх Злучених Державах.

ПОШИРЕННЄ АВТІВ В АМЕРИЦІ.

Про поширенне автів в Америці свідчить факт, що за послідний рік стейт Ню Джерзі видав 9,000 нових лайсенсів на поводженне автами. В той спосіб нині в сьому стейті кождий осьмий чоловік має мати своє авто.

ПОПУЛЯРНІСТЬ „СУХОГО" КАНДИДАТА.

Місто Сейлем в стейті Месечузетсі вибрало небувалою в історії міста більшостю голосів мейором містам стейтового посла Джорджа Бейтса, котрий обіцяв виборцям замкнути всі салуни в місті.

ЕЛЕКРТИЧНА ЛЬОКОМОТИВА ІДЕ 105 МИЛЬ НА ГОДИНУ.

Електрична льокомотива, збудована підприємством Дженерал Електрик Ко. та пробована недавно в місті Ірі, в Пенсилвенії, осягнула при пробі скорість 105 миль на годину. Се була найбільша скорість, яку колинебудь осягнула електрича машина. Інжинери, що її будували, кажуть, що колиб її пустити на довші тори, то вона потрафилаб гонити зі скоростю 125 миль на годину.

КРОВ НА КОМІРНЕ.

До одного нюйорського шпиталю, що оголошував за охочим продати своєї крови за 75 долярів, зголосився якийсь 27-літний Ґрос, котрий заявив, що він хоче продати своєї крови нате, аби заплатити свому господареви рент.

МОЛОДИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АРТИСТ-СКРИПАК В КАНАДІ

У Винипеґу, Ман., виступив 1. с. м. на окремому концерті молодий український артист-скрипак Тарас Губицький.

Він має 15 літ. Скінчив музичну школу з відзначеннем і дістав першу нагороду. На всіх музичних пописах, на яких виступав, одержав теж перші нагороди.

Тепер одержав ще стипендію і яко стипендист іде на дальші музичні студії до Лондону.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ХОР ПРИБУВАЄ ДО ВІННІПЕҐУ В КАНАДІ.

Співацько-музичні круги у Вінніпеґу з нетерпеливостю очікують прибуття Українського Національного Хору. Александра Кошиця, який виступить з двома концертами в авдиторії Борд оф Трейд, дня 11 і 12 грудня. На обох концертах буде також грати, звісний російський челіст Євсей Бєлоусов.

Прибуттє звісного хору з Великої України є подією незвичайної ваги не лише для самого Вінніпеґу, але також для кождої частини степових провінцій.

По причині незвичайних коштів, получених з перевозом, платнею і т. д. 50 людий, згаданий хор може відвідувати більші міста.

Богато українських громадян з провінцій Саскечевану й Альберти наміряє цілими масами прибути до Вінніпеґу.

70 осіб замовило собі спеціяльний ваґон з Йорктону.

АЛЬБЕРТА НА ТРЕТОМУ МІСЦІ У ВИРОБІ МАСЛА

Протягом одного півріча в 41, молочарях на північ від Ред Дір, Альберта, вироблено бля десять міліонів фунтів масла. Одинайцять фабрик сира виробили один міліон і 350 тисяч фунтів сира.

Припускаючи, що ціна масла була 31ц. за фунт, то загальна вартість випродукованого масла виносить понад три міліони долярів; вартість сира 280 тисяч дол.

В цілій Альберті є 74 молочарень і 13 фабрик сира.

Обчисляють, що протягом сього року молочарні випродукують 18 міліонів фунтів масла.

В продукції масла Альберта стоїть в Канаді на третьому місці; (на першому стоїть Квебек, на другому Онтаріо).

У виробі сира Альберта стоїть на четвертому місці, (на першому стоїть Онтеріо, на другому Квебек, на третьому Принц Едвард Айленд).

ДОРОГА ПОЧТОВА МАРКА.

Підчас ліцитації славних філятелістичних збірок Ферарія, придано за 120 тисяч Франків марку князівства Баден з 1851. р. Тих марок є лише три примірники.

ГОВОРЕНИЙ ЧАСОПИС „ЖУРНАЛ САНС ФІЛ".

В Парижі засновано недавно говорений часопис „Журнал Санс Філ", поширюваний при помочи бездротного телефону. Перше число сего нового часопису, заборонив міністер внутрішних справ, а се тому, що видавець оголосив в пресі, що в першому числі будуть поміщені висянення і статі соціялістів Павла Бонкуф відомого з процесу о головну зраду видавця „Еклера" Ернеста Юдета, та оборону Віктора Марґерітта против закидів, якими стрінувся, його новий роман.

Як мотиви заборони подало правительство те, що бездротний телефон є так могутнім оруддям пропаґанди, що мусить бути точно стережений.

РАДИТЬ НАЗИВАТИ ЧУЖИНЦІВ НОВИМИ КАНАДІЙЦЯМИ.

Чужинців в сім краю не слід називати чужинцями (форенерами), але новими Канадійцями, — сказав Дж. М. Ґіббон, урядник Сіпіяра і добре звісний автор з Монтреалу. Континетальні Европейці пірвали свої зносини і прибули до Канади, щоб замешкати стало і виховати своїх дітий в Домінії, він сказав для піддержання оборони европейських іміґрантів.

Да Канади, казав дальше Ґіббон, прибуває тепер велике число европейських людий, які замісць наносити шкоду несуть богато доброї і цінної праці в канадійську літературу.

НАЙСТАРШИЙ ЛІКАР НА СВІТІ Є

Англієць, Джордж Чепмен і з Бермінґен. Йому тепер сто літ. Зівсім здоров. Від 20 літ перестав практикувати. Та тішиться такою великою популярністю, що мешканці Бермінґена часто звертаються до нього за порадою.

НАСЛІДКИ ПОЛЬСЬКОГО ПРОТЕСТУ.

Польський уряд зложив на руки баварського уряду протест проти видалювання з Баварії Жидів, що є польськими громадянами. В звязку з тим протестом „Авґсбурґер Цайтунґ" взиває Кара, щоби перейшов над тим протестом до дневного порядку, тому, що в Польщі закорінився тепер антисемітизм, якого польський уряд у себе не поборює, а другим ним докоряє. Інтервенція Польщі мала той успіх, що виселюванне польських Жидів іде своїм звичайним шляхом дальше.

МІЖНАРОДНЯ ПРОТИФАШИСТІВСЬКА ЛІҐА.

Східня Аґенція подає за „Ізвестіями" з Москви, що утворився орґанізаційний Комітет Міжнародньої протифашистівської Ліґи. До комітету входять: Клара Цеткін, Аврі Барбюс, Р. Ролян, Анатоль Франс, Мерс і Кароль Ґрінберґ.

ПЕРЕД ВИСЛІДОМ АНГЛІЙСЬКИХ ПАРЛЯМЕНТАРНИХ ВИБОРІВ

ЛОНДОН, 5. грудня. — Нині скінчилась виборча кампанія в Англії, а завтра відбудуться вибори до парляменту.

Вислід виборів дуже не певний. Консерватисти кажуть, що вони сподіваються побіди, але публика приймає сі надії дуже обережно, бо вірить, що і ліберали й Партія Праці сим разом скріплять свої сили коштом недавньої переваги консерватистів. Не виключене, що вийде розбиттє сил між всі три головні парляментарні групи, а тоді знову мусіло би прийти до коаліції, щоб осягнути більшість в парляменті для підпертя правительства.

Премієр Стенлі Болдвин видав до виборців дуже короттеньку відозву, в якій закликує їх, щоби підперли його своїми голосами і в той спосіб помогли зарадити безробіттю та собі самим і виростаючому поколінню.

Частинний вислід виборів буде вже звісний завтра, в четвер, 6. с. м. Яких двісті виборчих округів в четвер вечір подасться вислід голосування, а вислід у всіх 549 виборчих округах буде відомий щойно в пятницю вечір.

ФРАНЦІЯ РОБИТЬ СВОЮ ОКУПАЦІЮ В РУРЩИНІ „НЕВИДИМОЮ"

ПАРИЖ, 5. грудня. — Французька окупаційна влада в Рурщині приступила вже до переведення свого пляну, щоби зробити окупацію „невидимою".

Вже зачато усувати війско із зелізничих стацій і мостів, а також і з улиць міста. Війско буде держатись за містами, аби не виставляти його на прилюдний вид і не дразнити Німців.

Се уступка Франції рурським Німцям за те, що покидають боротьбу, а вертаються до праці і співпрацюють з французькими окупантами.

БЕРЛІН ГОТОВИЙ З ТЕНКАМИ І БОМБАМИ ДО БОЮ З КОМУНІСТАМИ

БЕРЛІН, 5. грудня. — Нині приготовлено тутешню поліцію до сподіваного завтрішнього бунту комуністів як на війну.

Дано їй навіть тенки і панцирні автомобілі. Також дістала вона і ручні бомби, якими мають поліцаї метати у комуністів, коли вони виступлять чинно. Кромі того поліцаї мають, як звичайно, рушниці і револьвери, якими мають наказ стріляти у бунтівників.

Німецька влада одержала відомости, що бунт комуністів приготовано на завтра за почином російського большевицького уряду, котрий хоче так відповісти на постанову буржуазних партій в німецькому парляменті про наділенне правительства диктаторською властю.

СУД НАД ГІТЛЕРОМ І ЛЮДЕНДОРФОМ

МІНХЕН, столиця Баварії, 5. грудня. — Суд над провідником баварських фашістів, Адольфом Гітлером, і над ґенералом Людендорфом за їх державний заговір відбудеться в перших днях січня 1924 року.

Суд буде перед спеціяльним трибуналом для політичних злочинців.

Вони оба обжалувані за державну зраду.

ФРАНЦІЯ ДАЄ КРЕДИТ НА ОРУЖЄ ПОЛЬЩІ І ЮГОСЛАВІЇ

ПАРИЖ, 5. грудня. — Нині відбулося спільне засіданне фінансової і загранничної комісії французького сенату у справі позичок малим европейським державам, які вже ухвалила палата послів. На засіданню був премієр Пуанкаре, міністер фінансів Ляйстері, міністер війни Мажіно і товариш міністра воздухоплавби Ейнак.

Обговорювано нову позичку Польщі в сумі 400,000,000 паперових франків, Юґославії в сумі 300,000,000, і Румунії в сумі 100,000,000.

Премієр Пуанкаре запевнив зібраних, що всі ті гроші призначені на воєнні зоруження, які замовлено у Франції, отже гроші лишаться у Франції, а малі держави дістануть тільки засоби зоруження. Правительства тих держав, казав він, дали достаточну запоруку, що заплатять довги.

Відтак комісія приняла кредит для Польщі і Юґославії, а для Румунії відложено для пізнійшого розгляду.

ФРАНЦУСЬКІ І АНГЛІЙСЬКІ КОРАБЛІ ПРОДАЮТЬ ШІФКАРТИ ЛИШЕ ЗА ДОЛЯРИ

ПАРИЖ, 3. грудня. — Всі корабельні лінії, яких кораблі відпливають з французьких пристаний, приймають заплату за корабельні карти лише в долярах.

Сю постанову приняли вони від 1. с. м. Навіть Французька Лінія, яку підпирає фінансово французьке правительство, не хоче вже більше приймати франків.

Англійські кораблі, котрі мають тут свої офіси, приймають за шіфкарти також лише доляри.

З ПРИВОДУ ЗАГАДОЧНОЇ СМЕРТИ МОЛОДОГО ДОДЕ

ПАРИЖ, 3. грудня. — Анархісти кажуть, що молодий Филип Доде був анархістом і хотів убити свого батька Леона Доде, провідника французьких роялістів, щоб завдати їм удар. Але убив себе, щоб не допускатись батьковбийства.

УЛІПШЕННЄ БЕЗДРОТНОГО ТЕЛЕҐРАФУ

ЛОНДОН, 3. грудня. — Славний винахідник бездротного телеґрафу Марконі заявив, що тепер він придумав новий прилад, яким посилає іскрові депеші в певному означеному напрямі.

Досі филі розносили депешу на всі сторони; тепер же депеша піде лише в тому напрямі, куди висилаючий її звернe.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокe число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тил. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ДОЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ ПІД „УКРАЇНСЬКОЮ ВЛАДОЮ".

Питанне положення української літератури під большевицькою окупацією се здавна болюча справа. Доторкнешся її, то так зараз хтось з болю заплаче.

Грають тут ролю три чинники: українські маси, що бажають української книжки, української змістом, духом та інтересами; українські письменники, що хочуть писати сі книжки так, як народна душа диктує; та уряд, що має силу сі зносини межи письменниками та народом підпирати або їх переривати.

За царських часів відносини сих трох чинників до себе були ясні. Письменники хотіли писати, народ хотів читати, а уряд все конфіскував. Можна було бути з сього невдоволеним, але ніхто не міг помилятися щодо справдішного відношення межи трома чинниками.

Від колиж на Україні настала большевицька влада з Москви, від тоді справа української книжки увійшла в стадію туману. Большевики стали продовжувати політику російських царів, але не явно, як се робили російські царі, а скрито. З одного боку, вони кричать на весь світ, що вони піддержують право кождого народа до власної культури, а на другий бік, де можуть, там нищуть українську книжку.

Недавно подавали ми спис українських книжок, заборонених московською большевицькою владою. Се була одна цвітка в московськім букеті, який підносять большевики Україні.

Таких квіток є більше. Друга квітка се хочби нотатка в харківських большевицьких „Вістях" з дня 22. серпня сього року, що гроші призначені на видання книжок на Україні, розділено так, що на українські видавництва призначено 49 відсотків, а на московські 51 процент (себто більше як половину).

Висліди большевицької влади на Україні, наконець, характеризує досить добре харківський „Комуніст", в якому Пилипенко стверджує, що українська література не може на Україні держатися, бо українські читаючі верстви збідніли так, що ніяк української книжки піддержувати не можуть.

В той спосіб дістається вислід, зовсім подібний до того, що існував за царських часів. Народ хоче освіти, письменники хочуть йому освіту дати, але уряд та урядом заведені порядки зривають всякі зносини межи жадним освіти народом та охочим до праці письменником.

Ріжниця лишень в тому, що за царських часів уряд не мав претенсій вважати себе прихильником народної освіти, а тепер він удержує тисячі агентів, що мають і чужим людям і Українцям голосити, що уряд хоче попирати українську освіту.

ЗА СЛУЖБУ... ПОЛЬЩІ.

З Кракова пишуть:

В краківських заворушеннях на 12 убитих жовнірів було 8 православних Українців. Присутні на похоронах посли Микола Серебряніков, та Українець Борис Козубський замітили з обуреннем, що у вбитих жовнірів Українців, яких ховано на „державний" кошт, виглядали з труни босі ноги. Труни були погані, збиті із злих дощок. Українські посли внесуть на днях в сій справі інтеперляцію в польському соймі.

Сі українські хлопці в польському війску були поневільними слугами ворожої держави. Але так заплатить Польща і всім тим, що по власній волі ідуть їй на соромну службу...

ПОВІДОМЛЕННЄ.

ДО ВСІХ ХВ. БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ, СЕСТРИЦТВ ТА ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА.

Згідно із ухвалою 15-тої головної конвенції як рівнож і референдум всіх членів, ухвалено видати календар на рік 1924, по ціні 30 центів за примірник для члена. Календар вже готовий і сего тижня зачинаєсь висилка до відділів. Обовязком кождого секретаря буде роздати всі календарі для членів і сколектувати по 30 центів за примірник. Всі гроші мають бути заслані до канцелярії У. Н. Союза, разом з прочими рахунками в місяцю грудни сего року. З огляду що се послідний місяця в році проситься вирівнати всі рахунки щоби не переносити жадних довгів на слідуючий рік. Так само проситься Вп. П. Секретарів старатись вислати всі виказн та рахунки вже 26-го грудня, щоби можна викінчити всякі праці вчас та приготовити річні справозданя для контролі так нашої як і державної.

Роман Слободян, фін. секретар.

З ПРОМОВИ УКРАЇНСЬКОГО ПОСЛА У ПОЛЬСЬКОМУ СОЙМІ.

(Уступ з відповіди посла Павла Васинчука на промову польського премієра В. Вітоса).

Немає майже ні одного посла з Українського Клюбу, котрий вже досі, ще не за цілий рік, не мав кілька судових справ. (Голос на правиці: Як робите авантури.) І за які дрібниці нас потягають! Я написав одну статейку про поліційні відносини і мене потягнули до відповідальности. (Пос. Рабський: А що ви написали?) Я написав, що учитель, беручи під увагу свої кваліфікації, учитель Українець має передівсім обовязок бути учителем, а не служити поліції. (Голос на правиці: На що ви то написали?). Я лише кажу, який мудрий сей урядник і та влада, котра за таку справу жадає від сойму видачі посла. Се свідчить про сей напрям, свідчить про те, з яких дрібних справ робилось у нас великі річи і великі процеси. Преціньь недавно відбувся у Львові великий процес, голосно заповіджений; 15 „саботажистам" грозила смерть, але суд звільнив їх.

Далі згадав посол Васинчук про масові арештовання на наших землях. Сі арешти, — казав він — се запорядження міністра Керніка. Взагалі цілий український нарід вважають „саботажистами" та „противдержавниками" і через те їх арештують. (Голос: Слушно). Як панове кажете слушно, то вас запитаю: Що ви думаєте зробити з тим українським фантом? Чи думаєте, що вистарчить нам царських тюрем для нас всіх? Тепер є страшний голод на помешкання і боюся, що в тих тюрмах ми всі не помістимось. (Голос: Але загварантована розбудова вязниць). Може в сей спосіб буде робитись розбудову міст.

Спосіб адміністровання нашою землею — се зовсім не новий спосіб. Уряд Вітоса іде слідами попередніх урядів, котрі, правда, виявляли се дуже слабо, але Вітос і Кернік зовсім явно голосять свою програму, що землями етнічно не польськими, як українськими і білоруськими, мусять правити насдані Поляки. Річ ясна, мають то бути Поляки „певні" під „народовим" оглядом. Тож стверджую, що для нас на українських землях Волині, Холмщини і Полісся се не новість. Правили нами сумної памяти Евлогії, на Волині „земскі начальнікі і прочіе власті". І тепер ситуація не змінена, але змінились особи. Замісць Іванових приїхали і правлять Пшепюрковські, а система осталась такасама. На місце російських жандармів і стражників зявились поліціянти, а головно агенти дефензиви (польської тайної поліції). В сих днях маємо нові випадки знущання над безборонним населеннем. Як відомо, тайна поліція „відділ IV. Д.", є в розпорядженню адміністраційної влади старости і „воєвудства". Отже сі агенти без ніякої контролі шукають „крамоли", як говорилось за царських часів, а тепер — державної зради. І ми за сю крамолу мандрували до Архангельска, на Сибір, в ліпших випадках були під дозором. Цілий український рух в Польщі є на „подозренію", є під контролею дефензиви. Сумною дорогою йдете, панове! Не моя річ остерігати вас, не моя річ вчити вас патріотизму, але сумні традиції, сумні практики дістали ви в спадщині після царату і йдете тими слідами. Звертаю увагу тих панів, яких ще не досягнув шовінізм; котрі можуть здорово вглянути в сі справи: Нехай подумають, що посли, або інші суспільні діячі, є контрольовані на кожному кроці чоловіком, який не варта вступити в сліди сих людий. Яка є контроля горожанського сумління сих людий, в чиїх руках, з яких елементів складається цей „відділ IV. Д"? Звертаю увагу на се поведенне і наведу кілька примірів.

В цім місці згадує пос. Васинчук про арешт балет-майстра В. Авраменка, якого арештовано у Володаві та сильно побито, а з його учениками, з малими дітьми роблено найприкріші і безличні сцени, а також побетте людий поліцією в ріжних місцях. „Тепер моїм завданнем є ствердити, що ціла політика теперішнього уряду спрямована до того, щоби застрашити населенне і робити з ним, що хотіти. Кождий староста, кождий найвизший урядник є царем, є богом становища. Немає ніякої апеляції. А коли один селянин з Пинського повіту зажадав справедливости і звернувся до сойму, до нашого Клюбу, то коли вернувся додому, то його також побили. Чи не видасться вам дивним, що презес міністрів Вітос, говорячи про ощадности, а головно про адміністрацію й самоурядованнє, сказав таке: „Цілковита направа відносно безпеченства у східних „воєводствах вимагати-ме конечних видатків на піднесенне числа органів безпеченства". Отже для безпеченства хоче нам ще більше дати дефензиви. (Пос. Домбський: Якщо ви знаєте такі дрібниці, то може скажете про цих поліціянтів, що їх замордовано на кресах). Дуже радо. Отже з якого ми користаємо безпеченства, може свідчити хочби сей напад, котрий ви маєте на думці: Наші люди не мають там безпеченства, а за сі напади мститься поліція на спокійному населенню, бо поліція така до нічого, що не може викрити справців, котрі ховаються перед правом, а гнобить се місцеве населенне.

Далі звернув увагу пос. Васинчук на справу земельної реформи, осадництво, становище уряду до православної церкви, а також про скандальну фінансову політику.

Свою промову закінчив словами:

Нині ми не ставимо урядови Вітоса ніяких постулятів, бо знаємо згори, що від уряду шовіністичної і суспільно-реакційної більшости, уряду, котрий веде політику винародовлення у відношенню до національних меньшостий, вичікувати зміни тої політики у відношенню до нас, було би оманою. Не ставляючи в імени Клюбу, котрий маю честь репрезентувати, жадних постулятів у відношенню до уряду Вітоса, рівночасно йому заявляю, що політикою, яку започаткував відносно нас, політикою гнету, якого не допускався навіть Столипін, Делянов, Трепов та інші в Росії, що тою політикою не зайдете далеко. Кожде діланнє викликує протиділанне. Якщо ви видали нам чинну боротьбу, якщо перепровадите свої тези, то знайте, що ми не угнемось під сими тягарами і приймаємо сю боротьбу. (Оплески на українських лавах).

РОЗМОВА З Д-РОМ ВОЛОДИМИРОМ ОХРИМОВИЧЕМ.

Один з членів редакції львівського „Діла" мав розмову з д-ром Володимиром Охримовичем, головою галицького Народнього Комітету (управи української трудової партії) про питаннє істнования галицького уряду заграницею в Европі. Сю розмову подало „Діло" у виданню з 17-ого м. м.

Переказуємо найважнійші уступи з тої розмови з огляду інформаційного.

— Чи Народній Комітет ухвалив резолюцію про те, що Уряд З. У. Н. Р. перестав істнувати? — запитав висланець „Діла".

— Народній Комітет на своїм засіданню дня 30. червня, 1923, ухвалив таку резолюцію: **„Народній Комітет стверджує, що дотеперішний галицький уряд перестав істнувати з днем 15 березня, 1923."** Особливо звертаю увагу на близше означенне уряду, т. зн. на слова: **„дотеперішній** галицький уряд". Ухвалюючи згадану резолюцію, Народній Комітет руководився важними мотивами, які тут хочу здебільша вияснити.

Дотеперішній галицький уряд — без огляду на його політичні успіхи — був тільки **галицьким** урядом або урядом З. У. Н. Р. (себто урядом території, в якої склад на підставі основного закону Української Національної Ради з дня 13. падолиста, 1918, входять українські частини бувших австрійських коронних країв Галичини з Володимирією і Буковини та українські частини бувших угорських столиць (комітатів): Спиш, Шариш, Земплин, Уг, Берег, Угорча і Марамориш). Після 15. березня, 1923, Галичина знайшлася в тихсамих умовинах, що північно-західні українські землі: Волинь, Полісся і Холмщина а зате інші частини тої державної території, яку репрезентував дотеперішний галицький Уряд (Буковина і Підкарпатська Україна) найшлися в зовсім інших умовах. Ясно, що після 15. березня, 1923, нема найменьшої причини, щоб Галичина відокремлювалася від Волині, Полісся і Холмщини, і навпаки. Сьогодня се аксіом, який ніяких доказів не потребує. А коли так, то мусів бути зліквідований **галицький** уряд, щоби зробити вільне місце для отворення **центру західно-українських земель.**

З признанням мушу зазначити, що правильність і доцільність сеї резолюції зрозумів також і др. Евген Петрушевич та зарядив ліквідацію дотеперішнього галицького уряду, призначивши др. Костя Левицького головою ліквідаційної комісії.

В справі продовження чи відкликання мандату президента Української Національної Ради, то значить д-ра Евгена Петрушевича, Народній Комітет зовсім не висловлювався, не приписуючи собі повної компетенції під тим оглядом. Хоч з другого боку було би бажаним, щоби др. Е. Петрушевич в повному обемі скористав з прав і обовязків президента, отже щоби скликав самий або поручив свому заступникови скликати Українську Національну Раду; щоби предложив їй звіт зі своєї діяльности; та старався одержати апробату за свою понад 4-літню діяльність і мандат на її продовжуванне.

При сій нагоді мушу зазначити, що резолюцію про потребу ліквідації дотеперішнього галицького уряду ухвалив не тільки Народній Комітет, начальна управа трудової партії, але й управа радикальної партії (про що в літі с. р. повідомив д-ра Петрушевича заступник голови радикальної партії др. Лев Бачинський, як се стверджує в листі до президента др. О. Назарук). Коли отже дві головні партії, що творили основу уряду і складали понад 90 відсотків членів Української Національної Ради, винесли однакові постанови щодо дотеперішнього галицького уряду, то се мабуть повинно бути міродатним, тим більше, що й молодші національні елементи, які гуртуються біля „Заграви" і „Нового Часу", також негативно ставляться до дотеперішнього галицького уряду.

Виносячи свою резолюцію, Народній Комітет мав на увазі ще й те, що після відомого рішення конференції амбасадорів закордонний центр з характером „уряду" якраз наслідком того свого характеру має обмежену свободу рухів і утрудненний доступ там, де треба. Ніякі держави, а тим більше держави, що підписали рішенне конференції амбасадорів, не будуть говорити **із закордонним урядом,** який не має ніякої сили, не говорячи вже екзекутиву. Може се бути тільки **закордонний центр,** напр. під назвою **Українського Національного Комітету,** якого характер не перепинює урядовим чинникам інших держав входити з ним в зносини. Також Ліґа Народів по своїм статутам виключає мандатарну силу всяких еміґраційних урядів і навіть не може брати під мериторичний розгляд їх меморіялів. Зовсім інакшою, успішнійшою і доцільнійшою може бути роля такого комітету закордоном. Із сатисфакцією мушу зазначити, що таке розумінне ролі і завдань закордонного центру щораз більше здобуває собі право горожанства на еміґрації, та що закордонна група трудової партії, яка звичайно висловлює думки і бажання президента Петрушевича в останніх часах ухвалила в тому напрямі відповідну резолюцію.

ПАРЦЕЛЯЦІЯ ЛІСІВ НА ПІДКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ

Приступлено вже до парцеляції лісів у всіх „жупах" Підкарпатської України. Згідно з інструкцією державного лісового уряду до чотирнайцять днів мається покінчити мірення лісів, що будуть приділені громадам, заки пічнуть праці „жупні" комісії.

Сі комісії ще сього року повинні передати вимірені ліси на власність громадам. Але що остає вже мало часу на повне переведенне лісної реформи, то у кождій „жупі" приділиться 5 до 8 громадам державні ліси.

Так ще під сю зиму одержить свій приділ 60 найбіднійших громад. Решту мається поділити оконечно слідуючого року протягом весни і літа.

КООПЕРАЦІЯ НА ХОЛМЩИНІ, ПІДЛЯШУ І ПОЛІССЮ

На Холмщині розпочато кооперативний рух менш-більш від 1915. року Український елемент сягає на цій землі аж по Любартів. Багато свідомих робітників на кооперативному полі в Хомлщині дали передвоенні школи. Учили в них тут дещо з кооперативного діловодства. Перед війною розвивалася постійно кредитова кооперація, а також сільсько-госпдарська. Будинки кооператив, в яких збирано сільсько-господарські продукти для дальшого вивозу, стоять ще. Бувші учителі, що їх тепер не принято до служби, і їх ученики є свідомими кооператорами. Тут є добрий ґрунт головно для розвитку продукційних кооператив, як цегольняних, виробзі кераміки, млинів.

Підляше менше грамотне та менше кооперативно свідоме. Але і там є ґрунт для сільсько-господарських кооператив. Місцями ще й досі находяться кооперативні трієри, млинки і т. д. — останки колишньої хліборобської орґанізації.

Полісся скрізь вбоге, болотнисте. Серед болота на горбках малі містечка. Торговельно дуже рухливі. Там було багато кредитових та споживних кооператив. Вони колись одержували деякі приділи, та коли тепер приділів не стало, понидили. Денеде остали вивіски з фірмою кооперативи, хоча саме підприємство і не кооперативне тепер. В містечку Кобрині був до недавна союз, але в руках польських Польські орґанізації потворили скрізь „кулка рольніче", одначе вони розлетілися. В місті Холмі є ще польський кооперативний склеп невеличкого обему. Давний кооперативний будинок в польських руках.

Маса неткнутої роботи на кооперативному полі усюди по наших землях. Та чи її робиться? А колись вона сяк-так ішла.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ".

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

СТЕП.

Оповіданнє з часів першої руїни

(Свобідно за **Купером**).

(4)

Собака знов загарчіла.

— Ось і маємо предмет перестороги. То чоловік, іде просто на нас... Стій, бо стріляю!

Дівчина прискочила до старого, вхопила цівку рушниці і підвела в гору.

— Не стріляйте, бо то не ворог.

Здивований старець глянув на її стрівожене лице і поставив рушницю на землю.

— Бачиш, яка мудра собака, — сказав. — Станула між нами і ним, загородила йому дорогу до нас. Як ступить ще крок вперед, то, хоч вже не має одного зуба, кинеся йому до горла. Не скалічить його, але на землю повалить.

— Відкличте пса, бо застрілю! — крикнув надходячий.

— Чуєш собако, чим тобі грозить? Циган сюди! Ходи приятелю близше. Моя собака не кусає, бо зуби давно погубила. Тільки гаркіт і лай лишилися їй. Тим вона пуджає чужих і перестерігає товариша, такогож беззуба, як вона.

Коли пес почув, що його пан заговорив до незнакомого ласкавим голосом, перестав гарчіти. Вернув, і поклався коло ніг старого. Незнакомий скористав з запросин і кількома скоками опинився коло него. Здивований позирав то на Марину, то на старого.

— З якої хмари ви діду впали? — незнакомий спитав весело. — Чи може справді живете тут життєм пустинника?

— Моя хата, як моє житло мож звати хатою, недалеко відси... Відки ви тут взялися і що тут робите?

— Поволи, поволи. Всьо розкажу... Лиш я ще не вичерпав моїх питань... Що ви робите тут, в сім місце о такій порі? При місячнім світлі ще й з дівчиною?

— Я був у таборі мандрівників, що ночують за отсим горбом. Вертаю до моєї землянки.

— І взяли з собою дівчину, щоби вам показала дорогу?

— Міркую, що ви до сеї дівчини... Як вам моя присутність невигідна, то... бувайте здорові.

— Діду! Я сеї дівчини в життю не бачив... Так як і вас, бачу.

— Павле, не бреши! — заговорила дівчина затуливши йому рот рукою. — Наша тайна безпечна у того чесного дідуся. Йому можеш всьо сказати.

— Коли так, то не відходіть діду. Сідаймо і ви сідайте з нами. Побалакаємо... Ви, діду, мабуть дивуєтеся, що побачили тут такого як я. Тепер скажу вам лиш тілько, що я Павло Карпюк зі Львова. Тут, в сім вашім степу полюю на... пчоли. Збираю мід. Пізнійше розкажу більше, бо тепер мені пильно побалакати з Мариною. Впрочім богато про мене і про се, чого я тут, виміркуєте з нашої розмови. Коли Марина каже, що ви всьо можете знати, то будемо балакати при вас.

— Я чув, що молода пара, хоч би розмовляла про погоду, не радо розмовляє при свідках. Балакайте собі здорові, а я з моїм товаришем відійду. Недалеко від вас будемо пильнувати, щоби ненаскочив який непрошений і непожаданий гість.

Старий здогадався, що той Павло Карпюк чогось то не має приступу до товариства Корбача, отже потайно тягне за валкою і Марина лише в ночи виходить до него потайно на розмову. Відійшов і яку сотню кроків від них задержався.

— Як довго се буде тревати? — спитав Павло, коли вже був з одною Мариною. — І чому для мене має бути тайною причина, ізза якої ти ще не можеш, чи не хочеш покинути сеї ватаги.

— Одна причина не є тайною, — відповіла дівчина. — Я не смію бути невдячна. Коли я стала круглою сиротою, Корбачі взяли мене до себе. Ніколи не робили ріжниці між мною і своїми власними дітьми. В сій подорожи Корбачева без моєї помочи не обійдеся, бо з нею богато дрібної дітвори. Покинути її тепер було би чорною невдячністю. Покину їх аж тоді, коли заідуть на місце.

— Колиж бо сій подорожи кінця нема! — Павло скрикнув. — Вони мабуть самі не мають [illegible] мети. Бодай я не второпаю, чого вони в сих сторонах глядають.

— Корбач вже сам доміркоується, що Скрут завів його в якусь сліпу вулицю, отже хоче змінити напрям подорожи. Як би сей старець схотів, взяв би його за провідника.

— І знов зачнеся наново! То буде мандрівка без кінця. Як ти завзялася видержати з ними і опікуватися бахурами аж до тої пори, коли вони вже знайдуть собі яке пристановище, то я тебе ніколи не дістану.

— Так довго се не буде, бо вони вже на краю світа, а чейже аж до краю світа не підуть. Впрочім, як їх мандрівка задовго буде тягнутись, то я їх покину, але аж скінчить мій другий обовязок.

— Який?

— Про се я ще не можу говорити. Се строга тайна... Я поклялась мовчати і клятьби не зломлю. Хиба би вони не додержали слова... Але на таке заноситься...

Пес, що доси супокійно лежав коло ніг свого пана, чи, як сей казав, свого товариша, схопивсь, наїжився і поступивши пару кроків вперед, загарчів.

— Діти! — промовив старець, приступаючи до молодої пари. — Ми не самі тут.

— Що там таке? — спитав звертаючися до собаки. — Може тобі щось лише приснилося... Лягай і дай молодятам докінчити розмову... Лягай!

— Собака лягла, але писок підтягла так, неначеб скалила зуби.

— Собака загарчіла не без причини, — знов звернувся до молодих. — До нас, чи лише до вас наближаєся якась небезпека.

— Може котрий син коваля вийшов з табору, помітивши, що ти вийшла, — сказав Карпюк. — Кости поломлю йому!

— Се не може бути, відповіла Марина. — Як я викрадалася з табору, то всі спали мертвецьким сном, не виключаючи вартових.

— То хиба вовки крутяться недалеко, занюхавши худобу Корбача.

— Для мого Цигана вовк занікчемний ворог, щоби аж їжився, — сказав Голінатий. — Він знає, що чоловік, як лихий, небезпечніший, ніж ціла тічка голодних вовків.

Циган протяжно заскавулів.

— Твоя рушниця наряджена? — спитав Голінатий, провірюючи кремінь і перанку своєї. — Стріляєш добре?... Відведім дівчину до табору.

— Сохрань Господи! — дівчина скрикнула. — Хиба лиш ви діду. Павла там ніхто не сміє бачити.

— Тихо! — шепнув Карпюк, прикладаючи долоню до уха, щоби ліпше чути. — Чуєте? Табун диких коний валить просто на нас. Бачите? І пес чує, бо наїжився.

— То не дикі коні, — заперечив Голінатий. — То коні, але одомашнені. За те не виключене, що на них їдуть здичілі люди... Справді просто на нас... Очивидно, вони нас ще не бачили. Між нами і ними кілька горбів.

— Біжім до табору! — крикнув Карпюк, хапаючи дівчину за руку.

В тій хвили Циган заскавулів протяжно.

— Запізно, — перебив Голінатий. — Я вже бачу їх. То Татари... Мабуть добичники Азісового улуса. То зьвірі, не люди...

— Маємо дві рушниці, оборонимо дівчину, — сказав Павло.

— Не оборонимо! Від наших рушниць лише два напасники пішли би землю гризти. Заки ми рушниці нарядили наново, лягли би нашпилені сотнию стріл. Дівчину Татари взяли би з собою. Нас замало, щоби боронитися, до табору задалеко, щоби втечи. Хиба при Божій помочи бурян спасе нас... Лягайте в бурян!

Старий припав до землі, молоді пішли за його приміром. Старий підвів голову лише настільки, щоби міг дивитися крізь бурян. Була повня, отже мож було видіти досить далеко, що в степу діеся.

— Чвалають таки просто на нас, — говорив. — Лежіть тихо, як небіжчики... Циган, мовчи!... Тепер їдуть на табор... Як вартові не сплять, то Корбачі привитають опришків сальвою, котра їх розпорошить на всі вітри... Задержалися... Радять раду... Завернули і знов їдуть на нас... Знов станули на вершку сусідного горба. Деякі позсідали з коний, инші на конях крутяться то сюди, то туди. Чи не слідів глядають...

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЩО

У всіх Нейтральних Стейтах Европи, в Польщі того року була найменша ціна на фармерських продуктах. Чи Ви знаєте, що тиждень за тижнем, рік за роком, турецькі цигаретки Гелмар дали найбільшу сатисфакцію міліонам курців у цілому краю?

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ТЕЙЛОР, ПА. Бр. св. о. Николая, від. 193 повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітинг відбудеться в неділю, 9. грудня в гали Укр. Нар. Дому під ч. 617 Юнйон стр., о годині 2.30 пополудни. Проситься всіх членів явитися, позаяк будемо мати важні справи до полагодження і буде вибір нового уряду на рік 1924. Тимсамим прошу не забувати на місяць грудень, котрий є останній в сім році в котрім принимається членів без вступу до У. Н. Союза. Тож браття, до діла, приводіть своїх знакомих, де кождий нововступивший знайде захист в нашій дорогій організації У. Н. Союзі. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — П. Молодечий, предс.; М. Малишевський, секр.; Б. Буняк, кас.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 117 повідомляє, що послідний мітинг в сім році відбудеться в суботу, 8. грудня о 8. годині вечер в Укр. Нар. Домі під ч. 217-19 Іст 6-та улиця. Кождий член мусить явитись на тім мітингу і вирівняти свої належитости. Хто не прийде і не заплатить своєї вкладки, буде безуслівно суспендований з товариства і У. Н. Союза. Річний мітинг і вибір нового уряду відбудесь при кінци сего місяця, котрий пізнійше оголоситься. Жадних вкладок місячних не буде збиратись на річних зборах. — В. Зиблікевич, предс.; П. Перей, секр.

ГАМТРАМК, МИШ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, повідомляє, що річний мітинг відбудеться о год. 12.30 попол. в неділю, 9. грудня в гали Укр. Хати під ч. 2240 Ґрейлінґ ул. На порядку нарад приниманне нових членів без вступного і вибір нових урядників на рік 1924. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — А. Патра, предс.; І. Чайковський, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70 повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що послідний місячний мітинг сего року відбудеться в суботу, 8. грудня о годині 7. вечером в гали Народного Дому під ч. 72 Моріс стріт. Кождий член повинен прибути на сей мітинг і вирівнати свої вкладки так до товариства як і до У. Н. Союза по конець сего року. Члени, котрі не вирівнають своїх вкладок, будуть суспендовані. — С. Гладкий, пр.; А. Онисик, секр.

ЮНГСТАВН, О. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, повідомляє своїх членів, що річний мітинг відбудеться в неділю, 9. грудня о годині 2. попол. в литовській гали під ч. 628 Френклин Евню. Проситься кождого члена прибути на мітинг бо буде справозданне контрольної комісії, вибір нового уряду і другі важні справи. Кождий член має явитися на мітинг. Член неприбувший заплатить 1 дол. кари, а урядник 2 дол. Кождий член повинен привести нового члена до У. Н. Союза, бо принимаєсь без вступного. — Д. Ткачик, пр.; І. Бряць, секр.

ФРЕКВИЛ, ПА. Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 242 повідомляє своїх членів, що річний мітинг відбудеться о 1. годині пополудни в церковній гали в неділю, 9. грудня. На порядку нарад полагодженне важних справ, вибір нового уряду на рік 1924 і приниманне нових членів до братства і до У. Н. Союза без вступного. Неявившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — І. Криба, предс.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221 повідомляє, що надзвичайний мітинг відбудеться о 1. годині попол. в неділю, 9. грудня в церковній гали при Оклей і Райс ул. На порядку нарад суть важні справи до рішення. Також будесь принимати нових членів без вступного до У. Н. Союза і до Братства. — М. Беряк, предс.; П. Луцьків, секр.

ШТУЧНЕ ВІДМОЛОДЖЕННЯ

Воронов, про котрого не хотіла знати урядова медицина, — побідив. Недавно на французськім хірурґічнім конґресі розглядали питання відмоолджування чоловіка. Розвелася на цю тему цікава дискусія. Дартінь і Боде, два хірурги, описали подрібно цю ніжну операцію желез методою Воронова, котрий перед роком подав їм свої наукові вказівки. Із дискусії **виходить, що досі оперовано тим способом 44 людей.** З тих декотрих оперував оден хірург у Льондоні. Між примірами поданими про операції в Парижі, згадується оден примір операції промисловця, — котрий був уже такий немічний, що не міг уже робити найлекшої роботи, одного професора, котрий вже хотві іти на пенсію, інжініра, котрий денно не міг працювати довше як пів години. Всім їм після операції привернено мозкову елястичність. Воронов запросив лікарів і учасників конґресу до своєї клініки й оперував у їх присутности двох старих лікарів. Вони після операції могтимуть викладати на основі практики переведеної на їх власнім тілі. Одинока перешкода для цих операцій є зменшення необхідного для цієї цили матеріялу, бо останніми сильно зменшилося число шимпанзів. Губернатор західної Африки мусів видати декрет винищування цих звірят і рішуче заборонив усякі лови на малпи. Крім цього шкіри з малпів то улюблена прикраса жіночих футер. Коли такі лови не уставали би, не буде засобів для відмолоджування людей. Інститут Пастера поробив уже заходи для забезпечення цих чотироножних звірят і вислав до Африки комісію знатоків.

НАЦІОНАЛІЗМ АРАБІВ

В Палестині відбувся перший конґрес національної арабської партії. Одноголосно принято резолюцію, що Палестина повинна належити Арабам і що Жидам треба заборонити імміґрацію до Палестини. Дальше резолюція домагаються утворення конституційного уряду, який складався би з туземців, ревізії конституції та признання арабської мови офіціяльною.

НОВИСТЬ! DETROIT і HAMTRAMCK, МІСН. НОВИСТЬ!

Спів. Драм. тов. Івана Котляревського відограє

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 9. ГРУДНЯ 1923
в гали Української Хати, під ч. 2240 Grayling Street

ЯСНІ ЗОРІ

драма в 5. діях Б. Грінченка.
ВСТУП 50 ЦЕНТІВ.
Початок о годині 7.30 вечером.

Просяться всіх як місцевих так і позамісцевих Українців о як найчисленнійшу участь.
84-85 КОМІТЕТ.

PASSAIC, N. J.

Старанням Українського Жіночого Запомогового Товариства з Нюарку відограється в Пасейку комедію в 4. діях, М. Старицького

МОДНИЙ ЖЕНИХ

В СУБОТУ, ДНЯ 8. ГРУДНЯ 1923
в гали Української Школи, 212 President St., Passaic, N. J.

Початок о годині 7.30 вечером.
В сій штуці жінки грають ролі мужескі.

Просяться Пасайських громадян до як найчисленнійшої участи. 84-85
Дохід призначений на підмогу старому краєви. У. Ж. З. Т.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА“.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ ГОСПОДИНІ

до заряду дому, самотної Українки. Мені 40 літ. Інтересовані прошу писати до: 84-85

JOSEPH GUROSKIJ,
Box 59, Jermyn, Pa.

АННА СИДОРЯК пошукує свого вуйка з села Морозовичі, пов. Новий Самбір, Гал. Має перебувати в Акрон, Огайо. Хтоб о нім знав або вуйко сам, нехай зголоситься на мою нову адресу: **Miss Anna S. Cohen, 210 W. 96th St., New York, N. Y.** 84,85,90,91

ПОШУКУЄТЬСЯ у важній справі Василя Гаврищка, котрий перебував в Пенсилванії. Походить з повіта Золочівського, Гал. Хтоби о нім знав або він сам, проситься повідомити на адресу: **„Svoboda“, 83 Grand St., Jersey City, N. J.** 85-86

ПОШУКУЮ Петра Диньдюка. Перед роком знаходився в околици Plainville, Conn., а сим часом мабуть буде перебувати в Ню Брітейн, Конн. Хтоби о нім знав або він самий, прошу ласкаво зголосити на повизшу адресу: **Michail Bojeczko, National 3, R. D. 3, Canonsburg, Pa.** 85-86

ДОЛЯРА ДАРОМ Як хочете отримати доляра даром, треба сейчас до прочитанню вислати до нас свою адресу, по вказівки: 85-87

UKRAINIAN TRADING CO.,
433 E. 9th Street, New York, N. Y.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!

Єсли задумуєте купити або перепродати яку недвижимість, то прошу голоситись до Українця на слідуючу адресу:

JULIAN DEMKIW,
REAL ESTATE BROKER
56 Morton Street, Newark, N. J.

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

Гулка і Смулка.

Гумореска.

(5)

— Позвольте... Завдяки цій моїй подібности до Гулки, я мав щасте минулого року бути у вас на обіді... Там я пізнав вашу честну фамелію. Звольте собі пригадати, що не я до вас впросився, лише ви мене до себе на силу затягнули стрінувши мене в неділю на Високому замкові... А тоді, колиб я був випирався, що я не Гулка, бувби познакомився з вашею палицею... А вже як я раз зайшов у вашу хату під чужим іменням, то треба було грати ролю і показувати цього, за кого я прийшов... Признаюсь, що мені було дуже приємно у вашому домі, і колиб не серед таких обставин це знакомство зробилося, я бувби дуже вдоволений...

— Підождіть! каже Акорський врадований — так це було тоді, як я вам гроші давав, а ви не хотіли брати?

— Як раз тоді.., у ві всьому я не міг наслідкувати Гулку, — каже сміючись.

— Тепер, то я присягну, що ви не Гулка... Тамтой тільтай, то кожнього разу дер, що міг... І як ви тоді від пас вийшли, я кажу зараз до магдусі: “що Єндрикови сталося, що гроший не хоче брати? чи так постаточнів? а то було лупить мене без ножа, що годі обігнатись. Ви справді честна людина. Були би гроші взяли, булоби пішло на рахунок тамтого злодія а на шкоду моеї дитини, бо це-ж з її посагу...

— За це мені комплементів не говоріть, бо так повинен би зробити кождий на мойому місци...

— Ні ні ні. А багато таких честних? більше таких, щоб булиби взяли і пропало...

— Що я вас пане Акорський тоді піддурив, то вас перепрошую, вибачте. Я був в примусовім положенню.

— Алеж пане, мені і не в голові гніватися на вас. Всьо так було, як ви тут перед хвилею говорили. Як би ви тоді були вибріхувалися, що ви не Гулка, я би був вважав се за шахрацію, і бувби вас скривдив...

— Я радію, що ми розмовилися і порозумілися, і тепер між нами згода. Завіряю вас, що коли мені поветься попасти на слід Гулки, то вас зараз повідомлю. Від тепер се наш спільний інтерес! Я зараз добродію, вибачте мені, що мені ніколи. Я тепер вчуся, і то дуже, бо у мене в липни екзамен і там що ничого будуть питатися, як на ветеринарії. Я юрист, і вже не будете мене екзамінувати і питати, чи у свині ратиці чи копита...

— Так, так тямлю, далері, як нині... хехехе. Та вже вам перебивати не буду, але, ще одно, і прошу не відкажіть мені, бо би ви тим мене дуже болючо вразили... Заходьте до нас в неділю на обід, а дуже вас прошу — він стискав йому сердечно руку...

Годі було відказатися, та ще він мав на думці поладнати діло з Войтком.

— Запросини радо приймаю — каже, не довго вам на се ждати, бо неділя вже завтра. Але я вас прошу, прийдіть завтра по мене і підемо разом. Я ні защо в світі, не пішовби тепер сам без вас на замарстинівське...

— Чому?

— Я боюся вашого Войтка. Якби ми так стрінулися, поки справа не виясніла, то зі мною могло би бути капут...

— Правда, правда. хе—хе—хе... Войтко бравий хлоп... він як вола межи очи зацідить довбнею, то від разу ляже, на всі чотири. Далебі! Але як ви се усе гарного обдумали... Що то значить юрист, ви так продумавби який так коновал?

— Не говоріть так. От Гулка, хоч коновал, а як штудерно вас піддурив, та не вас одного, а більше потішştеся тим...

— Е! це вже просте шахрайство, я про таке не думав... Та чорт його бери... Але вам я раджу вчіться на адвоката. Даю вам слово честного чоловіка, що як мати мете свою канцелярію, то вам зеднаю клієнтелю з цілого жовківського з краківського, а навіть з личаківського... я це говорю: Акорський... Ну, здорові будьте, завтра ставлюся точно о дванайцятій годині — працайте... Завтра буде у нас знову борщ, печення, вареники і пільзнер... — говорив Акорський вже з порога.

По його відході Гулка зясував собі ситуацію якби воно було, колиб так був денебудь стрінувся з Войтком. Непремінно вжеби лежав десь в шпитали та ребра гоїв. А іспит?... І він упять полізв кодекс Юстініяна-царя... Аж до другого дня ніде не виходив... Перед полуднем причепурився і ждав на Акорського. Він прийшов точно о дванайцятій годині.

— Здорові були кланяюся... ну, ходімо. В дома я всьо розповів, і ми поклали на всьо плюнути... Вам ми будемо дуже раді.

Ну ходімо коли ласка.

Смулка просив його сідати і підсунув йому опять тринайцятку з папірцями...

— Вибачайте пане сьогодня таке куриться... і він почастував його з своеї великої цигарниці “реґалітасом” — Що ви берете? беріть більше у мене цього добра досить. Він висипав на столі яких десять цигар “реґалітас”.

— Вийшли. По дорозі каже Смулка:

— Скажіть мені, пане Акорський, звідкіля ви знали мою адресу?

— Та ви мені самі її подали відходячи від мене.

— Чогож ви не прийшли раньше до мене?

(Далі буде).

У. Н. СОЮЗ—НАЙЛІПШИЙ ОПІКУН В НЕЩАСТЮ. ЧИ ВИ Є ЧЛЕНОМ ЙОГО?